

HUGO SCHALKWIJK
Adviseur Historisch College FNI

Wettelijke erkenning? Werkelijke erkenning!

Op 2 mei 2021 is het 100 jaar geleden dat de 'Wet tot wettelijke bescherming van het diploma voor ziekenverpleging' werd goedgekeurd door de Tweede Kamer. De titels verpleegster en verpleger werden hiermee beschermd. Je mocht deze alleen nog voeren als je daar een wettelijk erkend diploma voor behaalde. We vieren dit jaar dus het 100-jarig jubileum van de wettelijke erkenning van het verpleegkundig beroep.

Maar hoe zit het met de wérkelijke erkenning voor het werk van verpleegkundigen? De coronacrisis is nog in volle gang. Echter, terwijl het verpleegkundig werk historisch gezien bijna altijd cruciaal is, is dat lang niet altijd goed zichtbaar. Een van de redenen hiervoor licht ik graag toe met een persoonlijke anekdote. Een anekdote die ook mijn drijfveer is me als historicus te richten op deze prachtige beroepsgroep.

Cruciaal werk

In mijn studententijd werkte ik als baliemedewerker op een verpleegafdeling in een Amsterdams ziekenhuis. Het was in het recente verleden een afdeling. Aidspatiënten waren er inmiddels veel minder, maar de verpleegkundigen liepen er nog rond. Bij verhalen over 'de aidstijd' hing ik aan hun lippen. Ze vertelden hoe bijzonder het was geweest, hoeveel ze voor hun patiënten konden betekenen. Ook vertelden ze over de bijzondere positie van de verpleegkundigen op de afdeling. Zij waren de baas, niet de dokters. Ik sloeg de geschiedenisboeken erop na om er meer over te weten te komen, maar kwam deze verhalen niet tegen. Historische werken gingen over beleid of de zoektocht naar een

geneesmiddel; nauwelijks over het cruciale werk van verpleegkundigen.

De verpleegkundigen van de afdeling hielden destijds een plakboek bij waarin het dagelijkse reilen en zeilen van de afdeling terug te lezen was. Als historicus wilde ik hiermee het verpleegkundig werk ten tijde van de aidsepidemie beter belichten. Maar toen ik terugkeerde op de afdeling, was het boek onvindbaar. Vermoedelijk weggegooid tijdens een grote schoonmaak. Gelukkig kon ik nog verhalen ophalen bij mensen die deze tijd meemaakten (zie: <https://fni.nl/pioniers-in-aidsverpleging>).

Kwetsbaar

Dit voorbeeld laat zien hoe kwetsbaar sommige delen van de geschiedenis zijn. Hier betrof het een vrij recente periode waar men nog over kon vertellen. Het is echter goed voor te stellen dat veel kennis over verpleegkundig werk, bijvoorbeeld tijdens

vorige crises, wél verloren is gegaan. Het werd een kantlijn in de geschiedenis.

Mijn punt: erkenning begint onder andere bij erkenning van de rijke geschiedenis van je eigen beroep. Geschiedenis die actief moet worden gedocumenteerd. Het Historisch College FNI bij V&VN faciliteert dit en nodigt verpleegkundigen en verzorgenden uit zich hier meer mee bezig te houden. Samen werken we aan erkenning en maken we van dit

100-jarig jubileum een nieuwe mijlpaal op de weg naar dat centrale plekje in het collectieve Nederlandse geheugen. 📌

'Verpleegkundige geschiedenis moet worden gedocumenteerd'